

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی گیلان

معاونت غذا و دارو استان گیلان
مرکز اطلاع رسانی داروها و سموم

نکات توصیه ای به مناسبت فرارسیدن نوروز

تهیه شده در:
مرکز اطلاع رسانی داروها و سموم، معاونت غذا و دارو، دانشگاه علوم پزشکی گیلان
نشانی:
رشت، میدان دکتر حشمت، کلینیک تخصصی و فوق تخصصی بعثت، طبقه اول
شماره تلفن:
۰۱۳۳۳۲۶۱۴۵۵

شماره تلفن ۱۹۰، خط ۳، داخلی ۲۰۱
پاسخگویی به سوالات کمبود دارویی، مشاوره دارویی و مسمومیت

#در_خانه_میمانیم

مسمومیت‌های غذایی

مسمومیت غذایی:

گاهی اوقات ممکن است غذاهای معمولی توسط باکتری‌ها (میکروب‌ها) آلوده شوند. این میکروب‌ها با چشم غیر مسلح دیده نمی‌شوند و تحت شرایط ویژه می‌توانند سبب مسمومیت غذایی شوند. غذاهای مسموم کننده ممکن است بو یا مزه ناخوشایندی نداشته باشند.

علائم:

اسهال معمولاً نخستین نشانه مسمومیت غذایی می‌باشد.

همچنین ممکن است ناراحتی در معده، استفراغ، تب بالا و خون در مدفوع رخ دهد.

برای جلوگیری از مسمومیت غذایی لازم است کلیه غذاهای آماده قبل از مصرف کاملاً جوشانیده و کنسروها بصورت باز نشده به مدت ۲۰ دقیقه در آب جوشانده شود

داروهای ضداسهال

لوپرامید، دیفنوکسیلات، دی سیکلومین، هیوسین، بیسموت ساب سیترات، بلادونا پی بی

مسمومیت در اثر مواد شوینده خانگی مثل سفید کننده ها، جوهر نمک (اسید کلریدریک) و مواد جرم بر:

در صورت بروز مسمومیت، دهان، مری و حلق دچار سوختگی میگردد و در صورت استفراغ خطرات مسمومیت چند برابر خواهد شد.

مسمومیت در اثر داروها

در کودکان اغلب در اثر خوراندن دوز تکراری دارو توسط اولیا و یا در اثر به دهان بردن دارو توسط کودکان نوپا و کنجکاو بروز می کند.

مسمومیت در اثر مواد نفتی

استفراغ پس از مسمومیت با مواد نفتی می تواند باعث برگشت مواد نفتی به راه های تنفسی و شش ها و سبب عفونت ریوی گردد. لذا باید از استفراغ مصدوم جلوگیری نمود.

مسمومیت از طریق گیاهان سمی

برخی گیاهان سمی عبارتند از اقاقیا، پیاز گل نرگس، غده گل شیپوری، آلاله، خرزهره، دیفن باخیا، آزالیا، فریون، کوروتون، سمی هستند و تماس پوست و مخاط دهان با شیرابه برگهای بریده آنها سبب سوختگی شدید پوست، تورم حلق و زبان خواهد شد

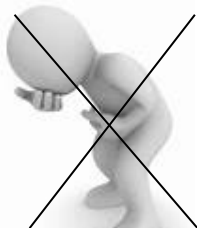
مسمومیت با سموم آفت کش

شامل حشره کش ها، مرگ موش و سموم ارگانوفسفره و ارگانو کلره مصرفی در کشاورزی و فسفید آلومینیوم که به قرص برنج معروف است می باشد. برخی سموم آفت کش دارای آنتی دوت می باشند که باید در اولین فرصت تزریق گردد.

کمک های اولیه در مسمومیت های گوارشی در مواردی که مطمئن هستید مسمومیت در اثر اسید قوی، ماده قلیایی و یا یک ماده نفتی نیست:

- با خوراندن آب و شیر به مسموم سم را رقیق کنید.
- در صورت در اختیار داشتن ذغال فعال از آن برای جذب سم استفاده کنید.
- هر چه سریعتر مصدوم را به بیمارستان یا مرکز پزشکی انتقال دهید.
- از ایجاد استفراغ در بیمار خودداری نمایید.

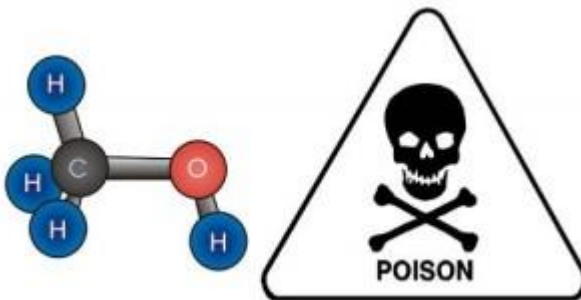

مسمومیت با الکل و مشروبات الکلی دست ساز

خوردن بیش از حد الکل می تواند منجر به گیجی، خواب آلودگی، کاهش هوشیاری، استفراغ، تشنج، اختلال تنفس، کاهش ضربان قلب، کاهش دمای بدن، اختلال در تعادل الکترولیت های خون و در نهایت مرگ شود.

بسیاری از مرگهای ناشی از مصرف الکل در اثر ناخالصی موجود در الکل دست ساز از قبیل **متانول** و یا مصرف به صورت همزمان با مواد مخدر یا داروهای شبه مخدر رخ می دهد.

مسمومیت با متانول

متانول در مشروبات الکلی دست ساز، مایع شیشه شور، برخی از ضد یخهای خطوط گاز، مواد دستگاه های کپی، حلال ها و پاک کننده های کاربراتورهای ماشین موجود است.

مسمومیت با متانول اغلب از طریق خوردن این ماده گزارش شده ولی مسمومیت از طریق تنفس و تماس پوستی هم دیده شده است.

علائم اصلی مسمومیت

پس از ۶ تا ۴۴

افت فشار خون، تغییرات ریتم قلبی، تشنج، کما و التهاب پانکراس، گشاد شدن مردمک چشم، التهاب عصب بینایی، تاری دید، اختلال در شناسایی و تشخیص رنگ ها، دید برفکی، محدود شدن زاویه دید و دیدن نقاط و لکه ها در پس چشم، کاهش بینایی، از بین رفتن بافت عصب بینایی و **کوری دائمی**، تشنج و اغما، مرگ شود.

مسمومیت خفیف تا متوسط

بروز ناگهانی علائم اولیه مسمومیت در عرض ۵/۰ تا ۴ ساعت شامل تهوع، استفراغ، درد شکمی، سردرد، گیجی و خواب آلودگی، عدم تعادل، از بین رفتن خویشتن داری، درد شکمی، تهوع و استفراغ، سردرد و اشکال در بینایی.

مسمومیت حاد

ساعت ها بعد از مصرف یا تماس بروز می کند و می تواند منجر به از کار افتادن چندین ارگان بدن به طور همزمان شود.

در صورت مشاهده علائم اولیه، فرد مسموم را هرچه سریعتر به مراکز درمانی منتقل نمایید.

فاویسم

اکثر افراد مبتلا به کمبود G6PD سالم هستند و هیچگونه علائمی ندارند اما گاهی تب و عفونت های باکتریایی و ویروسی یا **برخی دارو ها** و غذاهایی بالاخص **باقلا** می توانند سلول های قرمز خون را از بین ببرند و باعث بروز علائم حاد کم خونی شوند.

فاویسم بیماری ارثی خونی است که در اثر نقص آنزیم G6PD (گلوکز ۶ فسفودئیدروژناز) ایجاد می شود.

G6PD آنزیمی است که در تمامی سلول های بدن وجود دارد و در سوخت و ساز قندها دخیل است. عدم وجود یا کمبود این آنزیم در گلبول های قرمز باعث عدم محافظت این سلول ها در برابر رایکال های آزاد شده و موجب تخریب و آسیب دیدگی آن ها می شود.

پیشگیری از بروز وضعیت حاد

- عدم مصرف یا مواجهه با باقلا و برخی داروهای خاص توسط فرد و مادران شیرده به نوزاد مبتلا
- داروهایی که به هیچ عنوان نباید استفاده شوند:
- داروهای ضد مالاریا مثل کلروکین و پریماکین
- آنتی بیوتیک هایی شامل نیتروفورانتوئین، سیپروفلوکساسین، لووفلوکساسین، کلرامفنیکل، سولفونامیدها، کوتریماکسازول و سولفادیازین و سولفاسالازین
- آسپرین
- داپسون

علائم بالینی فاویسم

- رنگ پریدگی، زردی پوست و ناخن ها و پلک، تغییر رنگ ادرار، تهوع و استفراغ، درد معده، بی حالی و گاهی کاهش سطح هوشیاری، شوک، تاکیکاردی، تاکی پنه یا تنفس کوتاه، افت فشار خون

مسمومیت با قارچ های خودرو و سمی

با شروع فصل بهار و بروز شرایط مساعد در رشد قارچ های خودرو، همه ساله در ابتدای سال متاسفانه با موجی از مسمومیت های اتفاقی ناشی از مصرف خوراکی قارچ های خودرو و سمی روبرو هستیم.

*بروز علائم و نشانه های گوارشی از جمله تهوع، استفراغ و اسهال ۱۲ - ۵ ساعت پس از مصرف خوراکی قارچهای خودرو:

هر چه سریعتر بیمار را به مرکز درمانی تخصصی مسمومیت ها منتقل کنید.

*بروز علائم گوارشی بصورت تاخیری با فاصله بیش از ۶ ساعت از مصرف قارچ خودرو:
این دسته از قارچها سمیت به مراتب بیشتری دارند و در سالهای گذشته منجر به نارسایی حاد کبدی و مرگ تعدادی از هموطنانمان شده است.

انتقال سریع بیمار مسموم به یک مرکز درمانی تخصصی مسمومیت ها امکان درمان موفقیت آمیز را افزایش می دهد و هرگونه تاخیر در این امر سبب افزایش احتمال شکست درمان و حتی مرگ بیمار می شود.

در صورت امکان، نمونه باقی مانده قارچ مصرف شده توسط بیمار را
برای شناسایی کادر پزشکی در بیمارستان به همراه داشته باشید

مهمترین ویژگی قارچ های سمی

بدبو و لزج

وجود لکه روی سطح قارچ

دارای رنگ **قرمز** و سیاه و سفید

رویش زیر سایه و پای درختان

از مصرف قارچ های خودرو مخصوصا قارچ هایی که در کنار تنه درختان (علی الخصوص درختان خشک شده) می رویند و یا قارچ های فله ای جمع آوری شده توسط افراد بومی، خودداری کنید.

برخی از سموم موجود در قارچ های سمی، مقاوم به گرما بوده و فرآورده های آماده سازی غذا مانند: کباب کردن، آب پز کردن، سرخ کردن، بخارپز کردن قادر به تخریب کامل مواد سمی موجود در آن نمی باشد.

مصرف قارچ ها توسط پرندگان و سایر جانوران اهلی و وحشی، نشان دهنده غیرسمی بودن قارچ برای انسان نمی باشد.

امحاء داروهای غیرقابل استفاده موجود در منزل

ممکن است پس از مراجعه به پزشک و دریافت دارو، داروهای تجویز شده تا انتها مصرف نشوند. گرچه تصور اشتباه نگهداری این داروها در منزل برای روز مبادا بسیار خطرناک و نادرست است، ولی شاهد هستیم که جمع آوری و انبار داروها در خیلی از منازل در محلی به نامهای قفسه دارویی و یا جعبه های دارویی، در آشپزخانه و یا یخچال صورت می گیرد.

ضروری است داروهای تاریخ گذشته و یا مصرف نشده موجود در منزل به منظور جلوگیری از خطرات احتمالی به شکل مناسبی منهدم شوند.

قبل از دور انداختن بطری خالی دارو، دستور مصرف روی آن را برای جلوگیری از مصرف نابجا مخدوش نمایید.

کیسه را داخل سطل زباله بیندازید.

مخلوط را در کیسه پلاستیکی در بسته قرار دهید.

داروها را بدون خرد کردن قرصها و کپسول ها، از بسته بندی اصلی خارج نمایید و با مواد ناخوشایندی مانند تفاله چای یا قهوه مخلوط کنید.

شربت‌ها و سوسپانسیون‌های تاریخ گذشته و یا مصرف نشده موجود در منزل را
در فاضلاب ریخته و بطری آن را در زباله دان بیندازید.

سوراخ شدن پوکه اسپری داروهای استنشاقی می‌تواند خطرناک باشد.
نحوه صحیح انهدام پوکه اسپری‌های استنشاقی را از سیستم بازیافت زباله جویا شوید.

**در خصوص اطلاع از نحوه امحاء
داروهای دارای قابلیت سوء مصرف
با شماره تلفن ۱۹۰ تماس بگیرید.**

